

- pojam i izračunavanje požarnog opterećenja,
- neposredni uzroci požara,
- kontrola i nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara,
- svrha i cilj inspekcijuskog pregleda u području zaštite od požara,
- ovlaštenja inspektora za zaštitu od požara prilikom obavljanja inspekcijuskog nadzora,
- upoznavanje uposlenika s mjerama zaštite od požara,
- periodična ispitivanja električnih, gasnih i drugih instalacija i instalacija za dojavu i gašenje požara,
- otpornost građevinskih elemenata, konstrukcija i građevina na požar,
- mjere zaštite od požara na izlazima i izlaznim putevima iz građevina,
- svrha i cilj izvođenja požarnih sektora,
- mjere zaštite od požara pri prevozu opasnih materija,
- mjere zaštite od požara koje rješenjem mogu narediti inspektori za zaštitu od požara,
- održavanje opreme i sredstava za gašenje požara,
- uslovi za pravna lica ovlaštena za ispitivanje uređaja, opreme, sredstava i instalacija namijenjenih za dojavu i gašenje požara.

331

Na osnovu člana 22. Zakona o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 15/04 i 11/05) i člana 83. stav 1. tačka 3. Zakona o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine ZE-DO kantona", broj 04/04) ministar Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, d o s i

P R A V I L N I K

O PROGRAMU I NAČINU PRIPREMANJA I POLAGANJA STRUČNOG ISPITA ZA PROFESIONALNOG I DOBROVOLJNOG VATROGASCA I RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuje se program i način pripremanja i polaganja stručnog ispita za zvanje profesionalnog i dobrovoljnog vatrogasca (u daljem tekstu vatrogasca) i za zvanje rukovodioca akcije gašenja požara, obrazovanje komisije za provjeru stručnog znanja i uvjeti za polaganje stručnog ispita.

II. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE

Član 2.

Svrha stručnog osposobljavanja je da se kandidat osposobi za pravilno i uspješno obavljanje poslova na koje je raspoređen.

Pripadnici vatrogasne jedinice u toku pripremanja za polaganje stručnog ispita za zvanje vatrogasca prolaze kroz stručno osposobljavanje koje traje najmanje šest mjeseci.

Stručno osposobljavanje se po pravilu, obavlja u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici po planu stručnog osposobljavanja koji utvrđuje vatrogasna jedinica u skladu sa ovim Pravilnikom, odnosno organ ili društvo u čijem sastavu se nalazi vatrogasna jedinica.

Član 3.

Planom stručnog osposobljavanja iz prethodnog člana utvrđuje se naročito: u kojim organizacionim jedinicama i na kojim poslovima i zadacima će se vršiti stručno osposobljavanje, vrijeme trajanja osposobljavanja na pojedinim poslovima, da li će se osposobljavanje vršiti i u kojoj drugoj vatrogasnoj jedinici, na kojim poslovima i vrijeme trajanja te obuke, način izvođenja stručnog osposobljavanja (upoznavanje sa poslovima, neposredno angažovanje u radu na određenim poslovima, prisustvovanje preduzimanju odnosno izvođenju pojedinih mjera i radnji, upoznavanje procesa rada i organizacije vatrogasne jedinice, vršenje pojedinih poslova pod nadzorom, samostalno vršenje nekih poslova, upoznavanje propisa, proučavanje stručne literature iz oblasti zaštite od požara, izvođenje nastave ili upućivanje zaposlenog na određene kurseve, seminare i sl.).

Vrijeme izvođenja stručnog osposobljavanja na pojedinim poslovima i zadacima u vatrogasnoj jedinici u kojoj se zaposlenik nalazi na radu, kao i u drugoj jedinici određuje se prema stvarnoj potrebi s obzirom na prirodu poslova i potrebe za određenim vidom stručnog osposobljavanja.

Prije početka stručnog osposobljavanja zaposleniku se saopštava program za polaganje stručnog ispita i plan provođenja stručnog osposobljavanja.

Član 4.

O pravilnom provođenju plana stručnog osposobljavanja stara se starješina vatrogasne jedinice ili drugi stručni zaposlenik koga on za to odredi.

U toku stručnog osposobljavanja kandidata predavači su dužni voditi dnevnik predavanja po temama predviđenim programom obuke, koji po završetku obuke ovjerava starješina vatrogasne jedinice ili drugi stručni zaposlenik koga on za to odredi.

III. PROGRAM ZA POLAGANJE STRUČNOG ISPITA

Član 5.

Program za polaganje stručnog ispita sastoji se iz općeg, posebnog i praktičnog dijela.

Član 6.

Program općeg dijela stručnog ispita za zvanje vatrogasca obuhvata: osnovna znanja iz propisa o zaštiti od požara i zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, propisa o prometu i smještaju eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova.

Član 7.

Program posebnog dijela stručnog ispita za zvanje vatrogasca obuhvata: osnovne fizičko-hemijske principe gorenja i gašenja, poznavanje vatrogasnih sprava i opreme, osnove građevinarstva i snabdjevanje vodom u vezi sa zaštitom od požara, taktiku gašenja požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, preventivnu zaštitu od požara.

Član 8.

Praktični dio stručnog ispita za zvanje vatrogasca obuhvata: praktične radnje na poslovima i zadacima vatrogasca u vatrogasnoj jedinici, rukovanje i rad sa svim vrstama vatrogasnih aparata, vatrogasnim uređajima i opremom (rad sa zaštitnom maskom i zaštitnim odijelom, sa motornom pumpom, hidrantima, kombinovanim vatrogasnim vozilima, ljestvama, spravama i uređajima za signalizaciju i detekciju i sa opremom za spašavanje).

Član 9.

Program općeg dijela stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata: propise o zaštiti od požara, prometu i smještaju eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova i osnovne pojmove i institute Zakona o upravnom postupku.

Član 10.

Program posebnog dijela stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata: oblast zaštite od požara, urbanizma i građevinarstva, tehnoloških procesa, elektroenergetskih postrojenja, uređaja i instalacija, procese gorenja materija, raznih agregatnih stanja i fizičko-hemijskih osobina, upoznavanje sredstava za gašenje požara, njihova podjela (vrste), svojstva i način upotrebe, poznavanje opreme za gašenje požara, snabdjevanje vodom za gašenje požara, taktiku gašenja požara i spašavanja i mjere obezbjeđenja kod gašenja požara.

Član 11.

Praktični dio stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata gradivo prema članu 8. ovog pravilnika, kao i taktičke vježbe sa vatrogasnom jedinicom, praktični rad uz korištenje relejnog sistema snabdjevanja vodom, skiciranje mjesta požara i podupiranje konstruktivnih elemenata zgrade.

Član 12.

Programsko gradivo, pravni izvori i literatura za polaganje stručnog ispita sastavni su dio ovog Pravilnika.

IV PRIJAVA KANDIDATA ZA POLAGANJA STRUČNOG ISPITA**Član 13.**

Po završenom stručnom osposobljavanju kandidat se prijavljuje za polaganje stručnog ispita.

Vatrogasna jedinica, odnosno druga organizacija u kojoj je kandidat raspoređen, svojim aktom može odrediti rok u kome je isti dužan da se prijavi za polaganje stručnog ispita, kao i krajnji rok do koga je dužan položiti stručni ispit za zvanje vatrogasca.

Član 14.

Pismenu prijavu za polaganje stručnog ispita kandidat dostavlja ispitnoj komisiji putem vatrogasne jedinice, odnosno organa ili društva u kojoj je zaposlen. Prijava se može dostaviti 60 dana prije isteka vremena stručnog osposobljavanja, tako da se zaposleniku može obezbjeđiti polaganje ispita odmah po završetku stručnog osposobljavanja.

Član 15.

Kandidat koji je u vatrogasnoj jedinici proveo propisano vrijeme stručnog osposobljavanja može se prijaviti za polaganje stručnog ispita i kad mu prestane radni odnos u vatrogasnoj jedinici a pismenu prijavu za polaganje stručnog ispita kandidat dostavlja ispitnoj komisiji putem vatrogasne jedinice, odnosno organa ili društva u kojem je imao posljednje zaposlenje.

Član 16.

Prijava za polaganje stručnog ispita sadrži prezime i ime kandidata, dan, mjesec i godinu rođenja, podatke o završenoj školi i stručnoj kvalifikaciji, naziv vatrogasne jedinice, odnosno organa ili društva u kojem je zaposlen i njeno sjedište, vrijeme angažovanja u vatrogasnoj jedinici, za koji se ispit prijavljuje (ispit za zvanje vatrogasca ili za rukovodioca akcije gašenja požara), adresu podnosioca prijave i podatke o iskustvu u struci.

Uz prijavu se prilaže ovjeren prijepis dokaza o minimalno završenom trećem stepenu školske spreme, u skladu sa aktom organa ili društva u kojem je kandidat zaposlen, te opis poslova koje kandidat obavlja.

Vatrogasna jedinica, odnosno organ ili društvo u čijem sastavu se nalazi vatrogasna jedinica uz prijavu za polaganje stručnog ispita dostavlja ispitnoj komisiji i podatke o vremenu koje je kandidat proveo na stručnom osposobljavanju ili potvrđuje podatke koje je kandidat naveo u prijavi.

Član 17.

Kad ispitna komisija utvrdi da kandidat ispunjava propisane uvjete rješenjem odobrava polaganje ispita.

određuje rokove, raspored i vrijeme polaganja i o tome obavještava kandidata.

Kandidat mora biti obaviješten o datumu i mjestu polaganja ispita najkasnije 30 dana prije dana određenog za polaganje.

Kandidat može odustati od polaganja stručnog ispita, ali je obavezan o tome obavijestiti ispitnu komisiju najmanje tri dana prije vremena određenog za polaganje ispita.

Polaganje stručnog ispita može se odgoditi ako je kandidat zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga spriječen pristupiti ili nastaviti polaganje započetog ispita, o čemu odlučuje ispitna komisija na zahtjev kandidata.

Ako kandidat, bez opravdanog razloga, ne pristupi polaganju stručnog ispita, smatrat će se da ispit nije položio.

V POLAGANJE STRUČNOG ISPITA

Član 18.

Stručni ispit za zvanje vatrogasca odnosno rukovodilaca akcije gašenja požara polaže se pred ispitnom Komisijom koju obrazuje ministar Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

Komisiju sačinjavaju 3-5 članova Komisije i to predsjednik, članovi Komisije i sekretar Komisije, a po potrebi i članovi Komisije za ispitivanje iz posebnog dijela programa.

Predsjednik i članovi Komisije imenuju se iz Odsjeka za zaštitu od požara i eksplozija Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo), s tim da je jedan promjenljivi član, zapovjednik vatrogasne jedinice u kojoj je vršeno stručno osposobljavanje kandidata.

Sekretar Komisije određuje se iz odsjeka za zaštitu od požara i eksplozija Ministarstva, koji će obavljati stručno-tehničke poslove komisije.

Za članove Komisije za ispitivanje iz posebnog dijela programa (ispitivače) mogu se imenovati osobe sa visokom stručnom spremom koja odgovara posebnom dijelu programa iz kojeg se vrši ispitivanje i položen stručni ispit iz člana 11. Zakona o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona.

Član 19.

Evidencija o kandidatima koji su polagali stručni ispit za zvanje vatrogasca, odnosno za rukovodilaca akcije gašenja požara, vodi se i čuva u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

Evidencija sadrži redni broj, prezime i ime kandidata, datum i mjesto rođenja, stručnu kvalifikaciju, koji ispit je polagao (za zvanje vatrogasca ili rukovodilaca gašenja požara), konstataciju da je ispit položio, datum polaganja i potpis predsjednika ispitne komisije.

Dokumentacija o prijavama i polaganju stručnog ispita čuva se trajno.

Obrazac evidencije sa odgovarajućim sadržajem iz stava 2. ovoga člana štampan je uz ovaj Pravilnik i čini njegov sastavni dio (obrazac br. 1).

Član 20.

Evidencije iz prethodnog člana vode se u obliku knjige (u daljem tekstu: knjiga evidencije, na obrascu vodoravnog formata A4 koja mora biti tvrdo ukoričena i sa numerisanim stranicama.

Prije početka upisivanja podataka u knjigu evidencije, svaka knjiga mora biti ovjerena od strane rukovodilaca organa ili rukovodnog službenika koji je ovlašten za isto. Ova ovjera vrši se na unutrašnjoj strani prve korice, a njome se utvrđuje ukupan broj stranica u knjizi, datum, potpis ovlaštenog lica i otisak pečata kantonalnog Ministarstva.

Upis u knjigu evidencija vrši se hronološki, koji se označavaju rednim brojevima na osnovu podataka iz prijave za polaganje i zapisnika o provjeri.

Knjiga evidencije može koristiti za više godina, s tim što svaku godinu treba zaključiti službenom zabilješkom, koja se upisuje ispod posljednjeg rednog broja koji je upisan do 31. decembra a sadrži sljedeće podatke: ukupan broj upisa zavedenih u toj kalendarskoj godini, datum i potpis službenog lica ovlaštenog za vođenje knjige evidencije i otisak pečata Ministarstva, a novu kalendarsku godinu otpočeti na novoj čistoj stranici na kojoj treba napisati kalendarsku godinu.

Član 21.

Polaganje stručnog ispita vrši se u vatrogasnoj jedinici gdje je vršeno stručno osposobljavanje kandidata uz primjenu vatrogasne opreme i sredstava te jedinice na kojim se kandidat osposobljavao u toku praktičnog dijela obuke.

Član 22.

Stručni ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela.

Član 23.

Pismeni dio ispita polaže se po pitanjima iz općeg, posebnog i praktičnog dijela programa stručnog ispita koja sačinjava i odobrava komisija.

Vrijeme trajanja pismenog ispita određuje ispitna komisija, s tim da ne može biti kraće od 2 sata, niti duže od 4 sata.

Pismeni dio ispita polaže se na obrascima ovjerenim pečatom od strane Ministarstva.

Komisija određuje kriterije polaganja pismenog ispita i putem bodovanja ocjenjuje pismeni rad ocjenom "zadovoljava" i "ne zadovoljava".

Ukoliko je pismeni rad ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava", kandidat se upućuje na ponovno polaganje stručnog ispita u cjelosti.

Član 24.

Usmenom dijelu ispita kandidat pristupa ako je ispitna komisija pismeni rad ocijenila sa ocjenom "zadovoljava".

Na usmenom ispitu kandidat se ispituje iz općeg, zatim posebnog dijela stručnog ispita a potom se pristupa ispitivanju iz praktičnog dijela ispita.

Član 25.

Kandidat se ispituje iz svakog predmeta u okviru programskog gradiva, pri čemu treba imati u vidu praktični karakter ispita.

Kandidat se ispituje dok komisija ne stekne uvjerenje da je kandidat osposobljen za pravilno obavljanje poslova i zadatka na koje je raspoređen.

O trajanju ispitivanja odlučuje svaki član komisije, odnosno ispitivač koji vrši ispitivanje, a predsjednik komisije može u tom pogledu da interveniše u toku cijelog ispita.

Kandidat polaže ispit tokom jednog dana.

Član 26.

Po završetku ispita komisija ocjenjuje ukupan uspjeh kandidata ocjenom "Položio stručni ispit" ili "Nije položio stručni ispit".

Ocjena se daje većinom glasova članova ispitne komisije.

Član 27.

Ako kandidat ne pokaže zadovoljavajuće znanje iz jednog ili dva predmeta u okviru usmenog ispita, upućuje se na polaganje popravnog ispita iz tih predmeta.

Kandidat koji ne zadovolji na usmenom dijelu ispita iz tri ili više predmeta ocjenjuje se ocjenom "Nije položio stručni ispit" i upućuje se na ponavljanje ispita u cjelosti.

Član 28.

Kandidat koji na popravnom ispitu ne dobije pozitivnu ocjenu ili koji bez opravdanog razloga ne pristupi popravnom ispitu ili odustane od polaganja, smatra se da nije položio stručni ispit.

Smatrat će se da nije položio stručni ispit ni kandidat koji odustane od započetog polaganja stručnog ispita.

Član 29.

Popravni ispit polaže se u roku od 30 do 60 dana od dana kada je kandidat upućen na popravni ispit.

Ponovnom polaganju stručnog ispita u cjelini kandidat ne može pristupiti prije isteka roka od dva mjeseca od dana posljednjeg polaganja ispita.

Prijava za polaganje popravnog ili ponovnog ispita sadrži podatke iz člana 16. ovoga pravilnika.

O vremenu polaganja komisija obavještava kandidata najmanje 10 dana prije vremena određenog za polaganje.

Član 30.

Po završetku ispita predsjednik ispitne komisije saopštava kandidatu uspjeh pred članovima ispitne komisije, što se konstatuje u zapisnik.

Kandidatu koji je položio stručni ispit Ministarstvo izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu koje potpisuje predsjednik ispitne komisije, a dostavlja se organu ili društvu u kojem je kandidat proveo stručno osposobljavanje ili je u radnom odnosu.

Član 31.

Uvjerenje o položenom stručnom ispitu za zvanje vatrogasca, odnosno za rukovodioca akcije gašenja požara sadrži: naziv organa i ispitne komisije koji izdaje uvjerenje, evidencioni broj pod kojim je kandidat zaveden u evidenciju iz člana 19. ovog pravilnika, prezime i ime kandidata, dan, mjesec i godina rođenja, mjesto i općina rođenja, prebivalište, općinu i naziv kantona, konstataciju da je kandidat položio stručni ispit za zvanje vatrogasca, odnosno rukovodioca akcije gašenja požara, vrijeme i mjesto polaganja stručnog ispita, datum i mjesto izdavanja uvjerenja, potpis predsjednika komisije ovlaštenog od strane ministra i pečat nadležnog organa.

Obrazac uvjerenja sa odgovarajućim sadržajem štampan je uz ovaj Pravilnik i čini njegov sastavni dio (obrazac br. 2).

Član 32.

U toku ispita vodi se zapisnik u koji se unosi sastav komisije, datum i mjesto održavanja ispita, prezime i ime i prebivalište kandidata, naziv organizacije u kojoj je kandidat zaposlen, postavljena pitanja i uspjeh kandidata po pojedinim predmetima i ispita u cjelini.

Zapisnik potpisuje Predsjednik komisije, članovi i promjenljivi članovi komisije.

Član 33.

Predsjednik i članovi ispitne komisije, promjenljivi članovi i sekretar komisije imaju pravo na naknadu za rad u ispitnoj komisiji.

Naknada se određuje po kandidatu, posebno za predsjednika, članove ispitne komisije i promjenljive članove, a posebno za sekretara ispitne komisije.

Ministar rješenjem određuje troškove stručnog ispita i visinu naknade iz stava 1. ovog člana.

Troškove stručnog ispita snosi pravno lice koje je kandidata uputilo na ispit ili kandidat sam.

Rad ispitne komisije je javan.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 34.**

Nadzor nad primjenom odredaba ovog Pravilnika vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Član 35.

Odredbe ovog Pravilnika ne odnose se na lica koja su položila stručni ispit za profesionalne vatrogasce i rukovodioce akcije gašenja požara prema odredbama Pravilnika o programu i načinu pripremanja i

polaganja stručnog ispita za profesionalne vatrogasce i rukovodioce gašenja požara ("Sl. list SR BiH", broj 14/77).

Član 36.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje na području Zeničko-dobojskog kantona primjena Pravilnika o programu i načinu pripremanja i polaganja stručnog ispita za profesionalne vatrogasce i rukovodioce akcije gašenja požara ("Sl. list SR BiH", broj 14/77).

Član 37.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj:08-01-02-1-5094/06
Datum, 22.09.2006.godine
Zenica

MINISTAR
Muhidin Alić, s.r

Obrazac: broj 1

Red. br.	Prezime i ime kandidata	Datum i mjesto rođenja	Stručna kvalifikacija	Ispit koji je polagao za zvanje vatrogasca ili rukovodioca akcije gašenja požara	Konstatacija da je ispit položio	Datum polaganja	Potpis predsjed. komisije

Obrazac: broj 2

Obrazac broj 1

Osoba i Struktura
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Ministarstvo unutrašnjih poslova
Ministarstvo unutrašnjih poslova
Zenica

Na osnovu člana 21. stav 1. Pravilnika o programu i načinu pripremanja i polaganja stručnog ispita za profesionalne i dobrovoljne vatrogasce i rukovodioce akcije gašenja požara ("Sl. list SR BiH", broj 14/77), u d e j e m:

U V J E R E N J E
O POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU

Prezime i ime: _____

rođen-a _____ (dan, mjesec i god. rođenja) _____ (mjesto rođenja)

(opšti radnja)

na predmetnom _____ (naziv) _____ (mjesto) _____ (odnos)

Zapovjednik _____ (način i struktura jedinice, organiz. ili društva u kojoj je zaposlen)

polagao je stručni ispit pred Komisijom za polaganje stručnog ispita za vatrogasce i rukovodioce akcije gašenja požara po Programu za polaganje stručnog ispita za zvanje vatrogasce i rukovodioce akcije gašenja požara u vrijeme od _____ do _____ (mjesto polaganja ispita)

Prema uzjeli Komisije ustanovljuje se **POLOŽIO STRUČNI ISPIT**

Na osnovu člana 19. Zakona o lokalnim samoupravama Kantona ("Sl. list SR BiH", broj 14/77), potvrđuje ovaj izvještaj o položenoj stručnoj akciji.

Evidentni broj _____

Datum _____ 2006. godine O.P. PREDJEDNIČNIK KOMISIJE _____ (ime i prezime)

GRADIVO I PRAVNI IZVORI ZA POLAGANJE STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE VATROGASCA I RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA

I. ZA ZVANJE VATROGASCA

1. Gradivo iz općeg dijela stručnog ispita

a) Propisi o zaštiti od požara:

- pojam zaštite od požara i mjesta na kojim se ona organizuje i provodi,
- osnovne mjere zaštite od požara,
- organizacija zaštite od požara u općini i organizaciji (plan zaštite od požara),
- posebne mjere u objektima u kojima se vrše tehnološki procesi u kojim se proizvode ili koriste lakozapaljive materije,
- mjere u pogledu upotrebe dimovoda i ložišta u stambenim i poslovnim zgradama i prostorijama, te upotreba otvorene vatre u radnim prostorijama, zanatskim i drugim radnjama,
- upotreba otvorene vatre u radnim prostorijama, zanatskim i drugim radnjama,
- obezbjeđenje vode za gašenje požara u stambenim zgradama, naseljenim mjestima i van naseljenih mjesta, te objektima namijenjenim za javnu upotrebu u kojim se sakuplja veći broj lica,
- oprema i sredstva za gašenje požara u organima, organizacijama i drugim pravnim licima i u zanatskim, ugostiteljskim i drugim radnjama (vatrogasni aparati, hidrantska mreža, sistem za dojavu požara i sistem za automatsko gašenje požara po vrstama, namjeni i principu rada),
- organizacija zaštite od požara u organima, organizacijama i drugim pravnim licima,
- vatrogasne jedinice, svrha, vrste vatrogasnih jedinica, osnivanje i područje,
- opća obaveza učestvovanja u gašenju požara,
- međusobna saradnja vatrogasnih jedinica u gašenju požara, stručno osposobljavanje vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama,
- nošenje uniforme i zaštitne opreme od strane vatrogasaca,
- broj vatrogasaca u vatrogasnim jedinicama,
- vatrogasna društva, ciljevi, osnivanje i vatrogasni savezi,
- gašenje požara: opšta obaveza gašenja požara, postupak vatrogasne jedinice kad sazna za požar, postupak kad vatrogasna jedinica ne može sama ugastiti požar, rukovođenje akcijom gašenja požara, saradnja sa ostalim vatrogasnim jedinicama,
- ovlaštenja načelnika općine u slučaju izbijanja požara širih razmjera,
- organi i ovlašteni službenici za vršenje nadzora nad provođenjem mjera zaštite od požara.

b) Propisi o prometu i smještaju zapaljivih tečnosti i gasova:

- zakonske odredbe o utovaru, istovaru, transportu i smještaju zapaljivih tečnosti i gasova,
- uslovi za objekte u kojim su smještene zapaljive tečnosti i gasovi, vršenje nadzora i ograničenje pristupa u ove objekte,
- smještaj zapaljivih tečnosti i gasova u rezervoare (vrste rezervoara, način postavljanja i mjere zaštite od požara),
- pretakanje zapaljivih tečnosti i gasova i mjere zaštite od požara,
- zone opasnosti kod uskladištavanja i pretakanja zapaljivih tečnosti i gasova,
- prevoz zapaljivih tečnosti i gasova u saobraćaju na putevima i mjere zaštite od požara,
- izgradnja stanica za snabdjevanje gorivom motornih vozila (zone opasnosti, objekti, skladištenje i pretakanje zapaljivih tečnosti i zaštita od požara),
- upotreba ulja za loženje u domaćinstvima i za pogonske potrebe (uskladištavanje, način korištenja i mjere zaštite od požara),
- uskladištavanje posuda sa zapaljivim gasovima (sistem posuda za gas, način korištenja i vršenja kontrole, mjere zaštite od požara),
- postupak kod uskladištavanja i korištenja drugih komprimiranih i na požar osjetljivih gasova (kiseonik, vodonik, acetilen i drugi).

2. Gradivo iz posebnog dijela stručnog ispita**a) Osnovni fizičko-hemijski procesi gorenja i gašenja:**

- osnovna znanja o fizičko-hemijskim osobinama požarno opasnih materija (kiseonik, vodonik, ugljenik, hlor, azot i sumpor, ugljovodonici: butan, propan, acetilen i derivati nafte, kiseline: azotna, sumporna i hlorovodonična, baze: amonijak i kalijeva lužina, organski rastvarači: alkoholi, eteri i aromatski ugljovodonici-benzol i toluol, materije koje reaguju sa vodom i vazduhom: kalcijum karbit, natrijum i fosfor,
- proces gorenja (oksidacija, uslovi za nastajanje gorenja, sagorijevanje gorivih materija, gasova, zapaljivih tečnosti i čvrstih materija, potpuno i nepotpuno sagorijevanje, temperatura upaljivosti i samoupaljivosti, granice upaljivosti i eksplozivnosti, osnovno znanje o toploti i temperaturi i načinu širenja toplote),

b) Poznavanje vatrogasnih sprava i opreme:

- lična i skupna vatrogasna oprema (opis, upotreba i održavanje), osnovna znanja o radu motora i motornih pumpi za gašenje požara (vrste motora sa unutrašnjim sagorijevanjem i princip njihovog rada), osnovni dijelovi i princip rada motornih pumpi,

teoretska i praktična mogućnost povlačenja vode, vrste i namjena vatrogasnih vozila, sve vrste ručnih i prevoznih aparata za gašenje požara.

c) Osnovi građevinarstva i snabdjevanje vodom u vezi sa zaštitom od požara:

- osnovni građevinski materijali (prirodni, vještački i spojni), podjela građevinskih objekata prema sistemu postavke nosećih zidova, glavni dijelovi zgrade (krovne konstrukcije, krovni pokrivači, ložišta, dimovodi i dimnjački kanali i instalacije u zgradi), zaštita drvnih konstrukcija od požara, horizontalne i vertikalne požarne prepreke u zgradama i njihova izgradnja, način obezbjeđenja vode za gašenje požara u zgradama (zidni hidranti), njihov raspored u zgradi i oprema),

d) Preventivna zaštita od požara:

- osnovi preventivne zaštite u hemijskoj, naftnoj, drvnoj, tekstilnoj, prehrambenoj, metalnoj i metaloprerađivačkoj industriji,
- požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u stambenim zgradama i objektima u kojima boravi veći broj ljudi (bolnice, hoteli, pansioni, bioskopi, pozorišta, robne kuće i drugi slični objekti), zaštita od požara u zanatskim radionicama, skladištima i magacinima, zaštita od požara u poljoprivredi i šumarstvu.

e) Taktika gašenja požara i spasavanje lica i imovine u elementarnim i drugim nezgodama:

- klasifikacija i širenje požara na otvorenom i u zatvorenom prostoru i rad vatrogasaca po završenom gašenju požara,
- gašenje požara u zatvorenom prostoru (u podrumima, prizemijima, spratovima, tavanima, bolnicama, bioskopima, pozorištima, prodavnicama i robnim kućama, poljoprivrednim dobrima, saobraćajnim sredstvima i aerodromima; gašenje požara u prehrambenoj, tekstilnoj, metaloprerađivačkoj, hemijskoj industriji i industriji gume, gašenje požara u rudnicima),
- spasavanje lica i imovine (iz porušenih zgrada, u saobraćajnim nezgodama, spasavanje iz bunara i pružanje pomoći u poplavama, postupak kod evakuacije i postupak spasavanja pokretne imovine i lica).

II. PROGRAMSKO GRADIVO ZA RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA**1. Gradivo iz općeg dijela****a) Propisi o zaštiti od požara:**

Programsko gradivo u ovoj oblasti za rukovodioca akcije gašenja požara pored odgovarajućeg gradiva za

zvanje vatrogasca navedenog u poglavlju I-1/a obuhvata I:

- obavezu predviđanja mjera zaštite od požara u investiciono-tehničkoj dokumentaciji za izgradnju objekata,

- plan zaštite od požara (sadržaj), mjere zaštite od požara koje se predviđaju u prostornom i urbanističkom planu,

- izdavanje odobrenja za građenje i rekonstrukciju investicionog objekta i odobrenja za upotrebu izgrađenog objekta, kao i instrumenti protivpožarne preventive,

- stručne organizacije ovlaštene za davanje mišljenja o mjerama zaštite od požara predviđenim u investiciono-tehničkoj dokumentaciji,

- vodovodna mreža u naseljenim mjestima i zaštita od požara,

- kriterijumi za brojni sastav vatrogasnih jedinica,

- uslov za prijem vatrogasaca u profesionalnu vatrogasnu jedinicu,

- ovlaštenja rukovodilaca akcije gašenja požara za vrijeme gašenja,

- naknada troškova za pružanje pomoći u gašenju požara,

- ovlaštenje inspektora za zaštitu od požara i eksplozija.

b) Propisi o prometu i smještaju zapaljivih tečnosti i gasova:

Programsko gradivo za rukovodioce akcije gašenja požara u ovoj oblasti, isto je kao i odgovarajuće gradivo za zvanje vatrogasca navedeno u poglavlju I-1/b.

c) Osnovni pojmovi i instituti iz Zakona o upravnom postupku:

- osnovna načela (važenje zakona, poseban postupak, supsidijarna primjena zakona i dr.),

- stvarna i mjesna nadležnost (pojam i značaj),

- stranka (pojam) i procesna sposobnost,

- podnesci (pojam, sadržaj podneska i postupak kad podnesak sadrži nedostatke),

- pozivanje (uvjeti i način pozivanja stranaka),

- dostavljanje i način dostavljanja podneska,

- pokretanje postupka, postupak do donošenja rješenja, skraćeni postupak i poseban ispitni postupak,

- dokazivanje (dokazna sredstva, učesnici u postupku), obezbjeđenje dokaza,

- oblik i sastavni dijelovi rješenja, ispravljanje greške u rješenju,

- žalba (rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostepenog organa po žalbi),

- izvršenje rješenja.

2. Gradivo iz posebnog dijela

a) Protivpožarna zaštita u oblasti urbanizma i građevinarstva, tehnoloških procesa, elektroenergetskih postrojenja, uređaja i instalacija:

- mjere zaštite od požara pri izradi prostornih i urbanističkih planova (građevinske zone i njihove međusobne udaljenosti, pristupni putevi, prolazi i prilazi objektima u pojedinim zonama, planiranje potrebnih količina vode za gašenje požara u zonama, lokacija vatrogasnih jedinica, sistemi dojave požara itd.),

- zaštita od požara u oblasti građevinarstva (određivanje mjera za izgradnju pojedinih objekata, međusobna rastojanja kod proizvodnih i drugih objekata-računske metode za određivanje rastojanja ili razmještaja objekata, izbor građevinskog materijala, konstrukcija i instalacija u odnosu na namjenu objekata, komunikacije u zgradama za spasavanje lica i imovine, protivpožarne prepreke, uređaji za snabdjevanje vodom u zgradama),

- zaštita od požara u tehnološkim procesima pri proizvodnji i preradi nafte, industriji boja, kože i obuće, sintetičkih vlakana, plastičnih masa, celuloze, metalnoj i metalo-prerađivačkoj industriji, prehrambenoj i drvenoj industriji,

- zaštita od požara elektroenergetskih postrojenja (zaštita postrojenja u hidro i termo elektranama, transformatorskim stanicama i transformatorima, kao i zaštita u pomoćnim pogonima elektrana),

- stambene protivpožarne instalacije (automatske, poluautomatske i na ručno aktiviranje), opis, način postavljanja i princip rada, s obzirom na sredstva za gašenje, automatske i poluautomatske instalacije za otkrivanje i dojavu požara, način postavljanja i princip rada jonizacionih, termičkih i mehaničkih javljača,

b) Procesi gorenja materija raznih agregatnih stanja i fizičko-hemijskih osobina:

- osnovna znanja o fizičko-hemijskim osobinama požarno opasnih materija (ugljenik, hlor, azot i sumpor, ugljovodonici: butan, propan, acetilen i derivati nafte, kiseline: azotna, sumporna i hlorovodonična, baze: amonijak i kaljeva lužina, organski rastvarači: alkoholi, eteri i aromatski ugljovodonici-benzol i toluol, materije koje reaguju sa vodom i vazduhom: kalcijum karbit, natrijum i fosfor),

- procesi gorenja (oksidacija, uslovi za nastajanje gorenja, sagorjevanje gorivih materija, gasova, zapaljivih tečnosti i čvrstih materija, potpuno i nepotpuno sagorjevanje, temperatura upaljivosti i samoupaljivosti, granice upaljivosti i eksplozivnosti, osnovno znanje o toploti i temperaturi i načinu širenja toplote).

c) Vatrogasne sprave i oprema za gašenje požara, spasavanje i zaštitu:

- centrifugalne pumpe, glavni dijelovi i princip rada, vakum-pumpe, njena uloga i princip rada, sprava za crpljenje vode sa većih dubina (dubokosrkač, "Bido" i "Vedo" pumpe), ispitivanje sprava i opreme (radnog opasača, penjačkog užeta, potisnih i usisnih cijevi, armatura, sprava za penjanje i zaštitnih sprava,

- sprave za spasavanje sa većih visina i način upotrebe otvorene i zatvorene spušnice i svih vrsta automehaničkih ljestava, zaštitne sprave (zaštitna maska sa običnim i specijalnim cjeđilom, izolacioni aparati, azbestna i templeks odijela), sve vrste ručnih i prevoznih aparata za gašenje početnog požara, bacači vode i pjene i sve vrste vatrogasnih vozila.

d) Taktika gašenja požara i spasavanja:

- zadaci rukovodioca u akciji gašenja požara (izviđanje, procjena situacije, donošenje odluke o rasporedu vatrogasaca, vatrogasne opreme i sredstava za gašenje), taktički nastup odjeljenja i voda, taktički zahvat na požaru (napad i odbrana), izvođenje navale, unutrašnje i vanjske i prednosti jedne nad drugom,

- gašenje požara u specijalnim uslovima u prostoru i prostorijama sa radioaktivnim materijama, kao i požara nastalih upotrebom zapaljivih ratnih sredstava,

- spasavanje lica i imovine iz zapaljenih zgrada i porušenih objekata, način pronalaženja i dolaska do ugroženih lica,

Sredstva za gašenje požara, njihova podjela i način upotrebe:

- podjela sredstava za gašenje požara prema njihovom djelovanju na vatru, svojstva i način upotrebe sredstava koja djeluju na proces gorenja hlađenjem, gušenjem i antikatalitički odnos vode, ekstrakta i vazduha za dobijanje vazdušne pjene,

- upotreba sredstava za gašenje požara nekih zapaljivih materija specifičnim osobinama (kalcijum karbit, negašeni kreč, fosfor, sumpor, kalijum, natrijum, aluminijum, celuloideksplozivne i zapaljive prašine, eksplozivi i sl.).

Snabdijevanje vodom za gašenje požara:

- prirodni izvori vode i način njihovog korištenja u gašenju požara,

- izračunavanje protoka vode u rijekama i potocima, podzemnim i nadzemnim rezervoarima,

- vodovodna mreža: vrste i osnovne karakteristike, hidranti po vrstama i kapacitetima, uređenje prilaza i mjesta za crpljenje vode,.

Mjere obezbjeđenja u gašenju požara:

- obezbjeđenje mjesta u gašenju požara, postupak kod uklanjanja prepreka, stvari i lica iz ugroženih prostorija,

- prioritet u snabdijevanju vodom i drugim sredstvima potrebnim za gašenje požara i postupak u načinu korištenja opreme i sredstava koja se nalaze na mjestu gašenja požara,

- pružanje pomoći organima unutrašnjih poslova pri iznalaženju uzroka požara.

III. PRAVNI IZVORI

1. Za stručni ispit za zvanje vatrogasca

a) Pravni izvori:

- Zakon o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona ("Sl. novine Ze-Do kantona", broj 4/04),

- Zakon o prometu eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova ("Sl. list BiH", broj 38/89 i 36/90),

- Zakon o prevozu opasnih materija ("Sl. list SFRJ", broj 27/90),

- Zakon o prostornom uređenju Zeničko-dobojskog kantona ("Sl. novine ZE-DO kantona", broj 2/04),

- Zakon o gradnji ("Sl. novine Federacije BiH", broj 55/02),

- Zakon o šumama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 55/02 i 29/03),

- Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Sl. novine Federacije BiH", broj 39/03),

- Zakon o standardizaciji ("Sl. list SFRJ", broj 80/91).

- Pravilnik o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara ("Sl. novine Federacije BiH", broj 21/04),

- Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištavanju i pretakanju zapaljivih tečnosti ("Sl. list SFRJ", broj 20/71 i 23/71),

- Pravilnik o izgradnji postrojenja za tečni naftni gas i o uskladištavanju i pretakanju tečnog naftnog gasa ("Sl. list SFRJ", broj 24/71 i 26/71),

- Pravilnik o izgradnji stanica za snabdijevanje gorivom motornih vozila i o uskladištavanju i

pretakanju goriva ("Sl. list SFRJ", broj 27/71),

- Pravilnik o smještaju i držanju ulja za loženje ("Sl. list SFRJ", broj 45/67),

- Pravilnik o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu ("Sl. list SFRJ", broj 30/91),

2. Stručni ispit za rukovodioca akcije gašenja požara

a) Pravni izvori:

- Zakon o upravnom postupku ("Sl. novine FBiH", broj 2/98 i 48/99),

- svi propisi navedeni u prethodnom odjeljku pod a) za stručni ispit za zvanje vatrogasca.

332

Na osnovu člana 22. Zakona o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 15/04 i